

Kosček življenja.

Spisal Makarij Novoselec.

I.

»li govoriš resno, Karel?« je viknila obupno in pristopila korak bližje njega.

Stal je pri oknu ter bobnal s prsti po motno-rosni šipi. Dvignila je roke proti njemu, a on je malomarno skomizgnil z ramo ter dejal zaspano, komaj slišno:

»Popolnoma resno, Minka!«

Mehanski so se ji povešile roke, a konci njih prstov so podhrtevali. Trdo je stisnila drobni ustnici drugo ob drugo ter sklonila glavo.

Bila je mlada, komaj dvajsetletna ženska, nežnega, a nekoliko upadlega obraza in srednjevelikega stasa. Njeni gosti, rjavi lasje so se vlažno-rumenkasto svetlikali ter v svedričastih kodrih ovijali nizko, belo čelo, izpod katerega je bliskalo dvoje modrih, velikih in globokih oči, obkroženih z dolgimi svilnatimi trepalnicami.

Nastal je nekoliko časa molk.

Tedaj je pa adjunkt nehal bobnati. Obrnil se je od okna, pristopil k obešalniku ter začel oblačiti svoj moderni, elegantni ovršnik.

»Tako, tako, Minka,« je govoril skozi zobe in gledal v tla. »Jaz ti nisem kriv — verjemi da ne! — Kaj si se pa pečala z onim — ?«

Adjunkt ni utegnil nadaljevati, kajti že' je bila ona pri njem. Zravнала se je pokončno, mu pogledala v obraz ter dejala odločno in trdo :

»Molčite! — Tega sami ne verjamete! — To so le izmišljotine, s katerimi se me hočete otresti! — Dobro, a jaz sem vam ne vsiljujem!«

Prisiljeno se je nasmejal.

»S tem pa še vendar ni rečeno, da ti ne bodem prav nič pomagal,« je odgovoril počasi, s poudarkom in z nekim komaj vidnim mefistofelskim smehljajem okoli ust. »Nasprotno! Za tvoje usluge te hočem odškodovati!«

Potegnil je listnico iz žepa ter privlekel iz nje dva čisto nova stotaka.

»No, s tem mislim, da si lahko zadovoljna — tem bolj, ker bode tudi oni moral — pomagati!«

In še vedno se je ironski smehljajal.

Nji je pa temna rdečica zalila lepo lice — rdečica jeze in sramote; skrčila je pesti, udarila z drobno nogo ob tla ter viknila:

»Ne bojte se tožbe ter spravite svoj denar! — Toda zdaj ven, ven! — Take nesramnosti ne morem prenesti! — Ven!«

Prijela ga je za rokav ter ga tirala do izhoda. Njeni prsti so se bili krčevito oprijeli njegovega lakta in zapustili vlažno-motne sledove na sivkastem ovršniku.

Adjunkt je naglo spravljal stotaka in stopal zraven nje kakor jagnje, rdeč v obraz in vrat ter z napol zaklopljenimi očmi, kakor bi se bal popolnoma videti svojo sramoto.

Ko je bil na ulici, je pritisnil klobuk globoko na oči ter si pogladil nekolikokrat z drhtečimi prsti rdečo ščetinasto brado . . .

Minka je globoko zdihnila in obstala sredi prazne sobe. Sama ni prav vedela, kaj je bila ravnokar učinila. Mize v gostilniški sobi, kjer se je bil dovršil nastop z adjunktom, so zaplesale okoli nje, in stemnilo se ji je pred očmi.

Sedla je na bližnji stol ter naslonila glavo v levič; telo se ji je začelo konvulzivno zvijati kakor pod težkimi udarci; desnica ji je ležala iztegnjena po mizi, in široki rokav se ji je bil zavihal višje, da se je zableščal beli, okrogli laketi, na katerem so vztrepetavale in migljale modre, skozi prozorno polt odsevajoče žile . . .

Starinska ura v dolgi, rumenobojni omari je udarila tretjo uro popoldne, ko je pridrsal v sobo Minkin oče, gostilničar Brvar, ki se je bil v tem hipu prebudil iz običajnega popoldanskega spanca.

Globoko je še zeval, držeč desnico pod usti ter popravljaajoč si z levico okroglo čepico na veliki, sredi temena se svetleči pleši.

»No, dekle, ali se zdaj spi?« je dejal glasno in prijel Minko za ramo. Le-ta se je bila z rokami na mizo naslonila ter skrila vanje razžarjeni obraz; sedaj je hipoma planila pokoncu ter kolikor mogoče izkušala prikriti svojo razburjenost.

»Zvečer bodemo imeli napovedane goste, torej treba začeti pripravljati!«

Minka se je stresla ter boječe uprla oči v starca; a te oči so bile rdeče obrobjene, in v kotih se je držal sled posušenih solza. Lasje so se ji usipali razvozlani in zmršeni po tilniku, in njena obleka je bila v neredu.

Brvar jo je gledal nekoliko časa molče in pozorno, rekel pa ni nič.

Minka pa si je hlastno popravila toaleto ter odšla v kuhinjo pripravljat z materjo za goste, ki so bili za nocoj napovedani iz Trsta . . .

* * *

Drugi dan pa je moral Brvar sam streči laški brbljajočim Tržičanom, ki so mu hoteli narobe obrniti hišo znotraj in zunaj. Bili sta dve družini z majhnimi in velikimi otroci, a vmes že dve odrasli hčeri, katerima sta sledila stopinjo za stopinjo njiju zaročenca, eden dolg kakor prekla, a suh kakor jesenska muha; drugi pa rdečeličen in zabuhel debeluh z majhnimi, vedno krmežljivimi očmi in redkimi, rdečimi lasmi . . .

Minka pa je bila izginila, in z njo je bila izginila vsa njena obleka . . .

Mati Brvarica se je v kuhinji trudila, in obilen pot ji je curljal po debelih, nagubanih licih; med potne kaplje pa so se semtertja mešale tudi solze ter črtale nove brazde na ostarelem obrazu.

Semtertja je pomolil Brvar glavo skozi vrata v kuhinjo in dejal s trdim, osornim glasom:

»Kaj sem ti bil pravil, stara? Kje si imela oči? -- Proklete babe, slepe!«

In stresel je vselej z glavo in gledal srepo v tla . . .

II.

Bilo je več mesecev prej v pozni jeseni, ko je neko popoldne izza neprestanega deževja nenadoma preplaval vso okolico Močilnik, sicer neznamen in skromen potoček, ter je silil tudi v Brvarjevo gostilnico. Preteklo noč je nepretrgano deževalo, a zjutraj se je bilo izjasnilo, in po vzdušju je vršela burja ter otresala z drevja še ono

peščico pozabljenega listja, ki se je jetično komaj še vzdrževalo na dolгих, škrtajočih vejah. Tem manj se je kdo nadejal bližajoče se nesreče, ko je začel že itak narasli potok proti poldnevu poganjati vedno večje in kalnejše valove. Črez dobre pol ure je že bobnenje valov preglašalo burjo; peneč se in besneč so se zaganjale vode v trdne stebre mostu, da je le-ta vztrepetaval in ječal pod njih silo. Nedolgo potem se je razlilo vodovje črez bližnje loke in travnike liki jezero, iz katerega je kmalu štrlelo le semtertja nekoliko trsov, grmov in sadnih dreves, dokler ni tudi grmičevja zagrnilo vedno narasčajoče vodovje, a vidni so bili samo še vrhovi dreves, ki so se kakor z zadnjo silo spenjali in vzdržavali nad rjavim in motnim ogromnim vodnim zrcalom. Jata vran in škorcev je preplašena prifrotala od nekod in hotela sesti na drevje sredi vode; a že ko se je spuščala nižje in podrhtevala s perotnicami ter se skoro dotikala z nožicami zibljočih se privršnih vejic, se je zdajci premislila ter plula kakor črn oblak dalje proti vrhu v solčnih žarkih se kopajočega nasprotnega nizkega griča . . .

Vse ljudstvo je bilo pokoncu. Moški, nekateri bosí in z visoko zavihanimi hlačami, drugi pa kar obuti in popolnoma oblečeni, so iznašali v varno zavetje različno blago iz nizko ležečih preplavljenih hiš ter pri tem delu vpili in kleli, da niso drug drugega razumeli; drugi pa so s smehom in z raznimi burkami in neslanimi prostaškimi šalami in dovtipi lovili v zadrge in z dolгими drogi bruna, deske, sodove, poljske pridelke, celo prasiče, ki jih je Bog ve kje pobrala in donašala voda . . . Dekleta in žene so z visoko podpasanimi krili stale ob vodi, ali celo v nji ter poprijemale in znašale na kup to, kar so jim podajali moški; venomer so regljale in kričale z visokimi, hreščečimi glasovi. Vmes so jokali nedorasli otroci, ko so videli svoje stariše in druge dorasle osebe v takem položaju. A vsi, moški in ženske, v vodi in zunaj vode, so z otroci vred kmalu začeli šklopotati z zobmi; razmočena obleka se jim je tesno ovijala okoli prezebljih udov, da so bili videti kakor strašila v prosu in jim je koleno skoro bilo ob koleno. —

In vendar je bilo treba vstrajati, mnogo se je še moralo rešiti!

Na nizki višini nad Brvarjevo gostilnico je stalo mnogo gospodskih gledavcev, ki so vendar dobili s tem prizorom nekoliko izpremembe v enolično in dolgočasno trško življenje. Med njimi je bil tudi novi sodni adjunkt Karel Sova, ki je bil v trgu šele štirinajst dni. Malomarno je slonel ob deblu starega oreha ter pušil smodko; ni se menil za nikogar, ampak oči so mu tičale vedno tam doli nad

množico, ki je lovila in kričala. A niso se mu smilili ti ljudje, ki so prezebali, katerim je pretila vrhu tega še neizogibna škoda — ne, on niti mislil ni na to! V tem trenutku, ko je vse druge pretresal strah, ko jim je mozeg preletala groza, ko je nad njimi plavala smrt s svojimi črnimi krili, v tem trenutku je on s slastjo opazoval — razgaljene noge vodo gazečih mladenk!

Tam doli pri Brvarju je stala na pragu Mina ter je plala vodo, ki je silila v vežo. Njeno krilo je bilo visoko podrecano, a malih, skoro otročjih nog so se oprijemali premočeni čreveljčki, izza katerih so tesno objemale prosojne belo-rdeče nogavice fino oblikovani gleženj. In pod temi nogavicami je slutil adjunkt krasno nogo, in njegovo orlje oko je zapazilo blesteči, nežni, rožno nadahnjeni inkarnat njenih mišic. In adjunkt je sklepal in ugibal dalje in dalje — in strast mu je napolnila dušo; njegovo srce se je v tem hipu vnelo v nečisti, a žgoči, vse zapreke gazeči ljubezni!

Minka se je pripogibala zdaj na desno, zdaj na levo, vedno zajemajoč z majhnim vedrcem in izlivajoč ga daleč od sebe. Pri tem delu se je nekoliko utrudila, in rdeče rože so vzcvetle na njenih licih . . .

Adjunkt se je počasi ločil od oreha, leno pozdravil navzočne ter stopical doli proti gostilnici; tam je stopal mimo Minke v vežo ter v kotu sedel na jelovo mizo, na kateri je samotarilo nekoliko praznih steklenic.

Črez nekoliko časa je morala Minka mimo njega. Njeno mokro krilo se je zadelo njegovih nog, in vlažni duh premočenega krila mu je udaril v nos.

Pogledala ga je s svojimi velikimi očmi in hotela mimo njega. Toda adjunkt je v naglici ujel njeno roko ter jo pritisnil na ustnice; a roka je bila mrzla in vlažna, da ga je zazeblo.

Ona pa se je razjezila:

»Kaj vam je šinilo v glavo, gospod adjunkt? Poljubljajte svoje vrstnice, a nas preprosta dekleta puščajte na miru!«

Zasmejal se je rezko ter ujel drugo njeno roko. Že je hotel pritisniti tudi to k ustnicam, ko mu je zazvenela na licu krepka zaušnica.

»Tako — ker besede nič ne pomagajo!«

Stekla je v kuhinjo in puščala za sabo umazan voden sled, ki je curel izpod njenih stopal.

Adjunkt je prebledel, a kmalu se je premagal ter mrmral:

»In vendar bodeš moja!« . . .

Voda je začela kmalu nato upadati, in Brvar in Brvarica sta pristopicala iz kleti, kjer sta že pripravljala razne varnostne naredbe. V gostilnico je tudi prišlo mnogo prejšnjih, zlasti gosposkih gledavcev, in Minka, ki se je bila v tem preoblekla, je nosila na mizo četrtnko za četrtnko. Za vsakega je imela prijazno besedo ter se odzvala raznim šalam, samo adjunkta ni niti pogledala.

Vendar ji je ta prilično siknil na uho:

»Da se jeziš, je dobro znamenje!«

In drugič:

»Iz sovraštva se izcimi ljubezen!«

Ona mu ni odgovorila, a pri srcu ji je hipoma postalo tesno, da bi se bila najraje razjokala . . .

III.

Adjunkt je češče in češče zahajal v Brvarjevo gostilnico. Kadar je imel količkaj prostega časa, so ga videvali, kako je počasi in z umerjenimi koraki, z obligatno smodko v ustih in drobno paličico v roki stopical po dolgi samotni ulici proti gostilnici. Tam je navadno sedel vedno na enem prostoru v mali stranski sobici za okroglo, vsaki dan s svežim prtom pregrnjeno mizo ter srebal Brvarjev cviček četrtnko za četrtnko. Oče Brvar ga je bil vesel, a Minka se ga je vidno ogibala; ako je le mogla, je prepustila postrežbo očetu ter se oddalila. Toda adjunkt je potrpežljivo čakal; bil je iz svoje ljubezenske prakse trdno uverjen, da mu pade Minka neki dan kakor dozorel plod v naročje.

In res se Minka ni čutila trdna pred njim; dasi si je ponavljala stokrat na dan, da on ni zanjo, dasi je vedela, da njegovo laskanje in vsiljevanje ne more izvirati iz prave ljubezni, ji je vendar nekaj šepetalo v njeni notranjosti: »Kaj pa, ko bi me vendarle ljubil?« In rada je poslušala ta glas, in v samotnih urah — po noči v postelji in črez dan pri delu — se je vedno vdajala sanjarjenju, katerega središče je bila neprestano njegova podoba. Tako ga je ljubila, še preden se je popolnoma zavedela. A ko je prišla do tega spoznanja, se je prestrašila; njena zdrava pamet je premagala srce, in ogibala se ga je vedno odločneje in dosledneje.

Adjunktovo bistro oko je kmalu zapazilo to izpremembo v vedenju Minkinem. Kadar mu je donesla včasih vina, in je njen pogled za hipec moral obviseti na njem, tedaj je v njenem očesu nehote in nevede vzplamtelo nekaj, česar si niti ni bila v svesti, a adjunktu je

to odkrilo, da ptičica že sedi v kletki. In mencal si je roke samega veselja . . .

Bilo je nekega zimskega večera, ko je adjunkt zopet sedel sam pri Brvarju. Brvar se je bil nekaj prehladil in je moral ostati v postelji; Brvarica je bila kakor po navadi v kuhinji, a Minka je morala delati družčino adjunktu.

Ta je sedel v kotu ter se zviral na stolu, da je bilo videti, kakor bi visel med dvema stenama. Iz svoje smodke je puhal goste oblake vonjivega dima, a na ustnicah mu je krožil navadni prezirljivi smehlaj.

Minka je sedela pri peči ter pletla dolgo črno nogavico. Bila je v zadregi in ni si upala dvigniti pogleda proti adjunktu.

Nastal je dolg molk.

Tedaj je pa adjunkt zazeval, situacija mu je postajala predolgočasna. In zevaje je izpregovoril komaj razumljivo in z deklamatorskim glasom:

»Želela si, da bil bi molk,
In bil je molk med nama dolg . . .«

»Toda zdaj prekiniva ta molk in pomeniva se kaj pametnega!«

In vstal je s svojega sedeža ter stopical s kratkimi, komaj slinimi koraki proti Minki.

Ta se je stresla. Slutila je, da je prišla njena ura, in proseče je dvignila svoje oko proti njemu.

A on se ni menil za njeno zadrego, niti ni hotel poznati njenega dušnega stanja.

Pristopil je hlastno k nji, da je vroča njegova sapa kakor curek gorke vode dehnila v njen razžarjeni obraz, ter je položil levico okoli njenega belega tilnika. A z desnico ji je privzdignil glavo ter ji zrl naravnost v oči, ki jih je izkušala zaklopiti, a so vendar ostale odprte ter strmele vanj kakor v strahu in trepetu . . .

Poskusila se mu je izviti, a v tem hipu je začutila njegove mrzlične ustnice na svojih; sladka in opojna omotica ji je napolnila žile, in iz oči ji je izginil izraz strahu ter prepustil mesto blaženosti in vdanosti . . .

In nevede in nehote mu je morala vrniti poljub! Adjunkt pa je šepetal:

»Saj veš, da si moja! Saj veš, da samo tebe ljubim na vsem širokem svetu!«

Kako rada mu je verjela zdaj vse, kar ji je govoril! A vendar je še vprašala:

»Ali mi prisežete?«

»Kolikorkrat hočeš, dete moje! Takoj tukaj naj se pogreznem živ v zemljo, ako ni res!«

* * *

In začela se je med obema ona sladko-opojna ljubezen z vsemi svojimi milinami in bridkostmi, z vsem onim upom in strupom, z vsemi nadejami in hrepenenjem, z vso ljubosumnostjo in nerazsodnostjo . . . Minka se je bila vdala adjunktu z dušo in telesom, živela je samo njemu in zanj! A tudi on jo je ljubil, a ljubil jo je — po svoje!

Adjunkt je bil zdaj pri Brvarju kuhan in pečen. Stopinjo za stopinjo je sledil Minki, ob vsaki najmanjši priliki sta visela drug ob drugem, menjavajoč poljube in stiskajoč si roke.

In Brvarjevi gostje so si začeli sikati na ušesa različne tajnosti in podrobnosti te ljubezni, in po trgu se je že razširila govorica, da sta adjunkt in Minka zaročena.

Brvar je tudi vse to zapazil ter dejal svoji stari:

»Bodeš videla, da iz tega ne bode dobrega! Takim ne gre za zakon! — Posvari punco, naj ga pusti, dokler je še čas!«

A Brvarica, kateri je silno laskala misel na zeta-adjunkta, ga je tolašila:

»Morda jo pa vendar vzame!«

In niti ona, niti on nista omenila nikdar ničesar proti Minki. Bilo je, kakor ne bi bila videla in slišala ničesar. A Brvar vendar nikdar ni gledal adjunkta s preveč prijaznim očesom. Slutil je v njem rušitelja svoje sreče! —

* * *

V tistem času je prišel v trg mlad zdravnik, ki je tudi takoj začel zahajati v Brvarjevo gostilnico. Proti Minki je bil zelo vljuden in občeval je z njo prav prijateljsko. Večkrat sta bila sama skupaj, in videti je bilo, kakor bi nastajala med njima neka intimnost.

Adjunktu, ki je bil v tem že izpil najslajši del te ljubezni in se je bil Minke že nekako naveličal ter ga je že jezilo vedno zbadanje njegovih vrstnikov, je bilo tisto govoričenje o Minki in zdravniku vprav voda na njegov mlin. Nalašč je večkrat izostajal ter ju puščal sama skupaj. Natihoma si je mel roke, ko je videl, da mu gre vse tako lepo po sreči, in da se je bode otresel na tako lep način. Vrhu vsega si je še dal pisati pismo, v katerem mu je nekdo razodeval razne podrobnosti o zdravniku in Minki ter njega — ad-

junkta — nazival tepca in slepca, češ, da ima že sedaj vse lastnosti dobrega zakonskega moža . . .

In s tem pismom se je odpravil k Minki . . .

A prav tisti dan se je zgodilo, da mu je Minka razodela, da nosi pod srcem sad njegove ljubezni! —

Adjunkt je osupnil; nekaj ga je čudno pogrelo v prsih. A takoj se je otesel vsake sentimentalnosti ter s čudovito smelim in škodoželjnim nasmehom pokazal Minki svoje ponarejeno pismo.

»Torej vidiš, da oni sad menda vendar ne bode samo moj!« je rekel malo ledeno ter pristopil k oknu, kjer je začel bobnati s prsti po šipah.

In nastala je ona scena, ki je provzročila, da je Minka zapustila stariše in dom.

S črnim obupom v prsih je zapustila svoj dom ter šla v daljnji, nepoznani svet! —

Adjunkt je bil lahko zadovoljen! —

IV.

Prešlo je dvajset dolgih let.

Neko poletno popoldne sta po prijaznem štajerskem trgu stopala dva orožnika v popolni službeni opravi s svetlima, v solncu se lesketajočima bodaloma na težkih puškah. V svoji sredi sta imela vklenjenega komaj dvajsetletnega mladeniča, ki pa je bil videti strašno zanemarjen. Njegova obleka je bila raztrgana in preohlapna, da se mu je ovijala okoli drobnih nog, a pod zarjavelim, ponošenim klubkom je tičalo črnikasto, upadlo, na videz starikasto obličje z nestalno zročimi, temnimi očmi. Okoli ustnic mu je krožil zaničljiv posmeh, ko so se ljudje ustavljali ter ga zijali.

»Tatu peljejo!« je vpilo nekaj dekel na ulici, in takoj so drli iz hiš vsi, kolikor jih je bilo pri domu, da bi videli od obličja do obličja onega, ki je bil sinoči vdrl v neko trško prodajalnico.

»Jej, kako je še mlad!« so vikali nekateri.

»Ta pride še na vešala,« so trdili drugi.

A oni, ki niso mogli na ulico, so zrl skozi okna ter delali svoje opazke.

Orožnika pa sta stopala z vklenjencem dalje, vedno enakomerno, s trdima, nepremičnima obrazoma, ne ozirajoč se niti na levo, niti na desno.

Črez nekoliko časa sta zavila v stran ter prestopila prag okrajnega sodišča . . .

V svoji pisarnici je tačas sedel ter podpisaval dovršene akte sodni svetnik — Karel Sova. Mož se je bil postaral, kajti na glavi se mu je svetlikalo le še malo redkih, a skoro docela sivih las, ki so bile tako počesane, da so zakrivale na temenu se svetlečo plešo.

Ko je bil opravil vse akte, je vstal s svojega sedeža ter pristopil k oknu, mimo katerega je gnala kalna reka svoje pluskajoče valove; zagledal se je na nasprotno stran, kjer so bile ječe, katerim je prav pristajalo začrnelo zidovje in mala, gosto zamrežena okna. — Po strehi so se izprehajali golobje, popolnoma beli, črno lisasti, rjavi z belimi čopastimi glavicami, a vsi rdečenogi, brhki in gosposki kljunčkajoč se in poletavajoč nad vodo, da so njih kreljuti metale hitro izginjajoče in zopet ponavljajoče se sence na okno in odtod v sobo . . .

Iz razmišljanja ga vzbudi birič, ki mu naznani, da sta orožnika pripeljala tatu.

Svetnik ga veli takoj dovesti; zaslišati ga je moral sam, kajti adjunkt je bil ravno na dopustu.

Po običajnem naznanilu orožniškega voditelja in ko je navzočni pisar pripravil dotično polo, se je obrnil sodnik zdajci proti tatu ter ga vprašal s svojim rezkim glasom:

»Kako se pišete?«

Tat je molčal ter zrl v tla.

In svetnik je moral ostreje ponoviti svoje vprašanje.

Tedaj je pa oni privzdignil glavo ter dejal s hripavim, debelim glasom:

»Karel Brvar!«

Sodnik je hipoma prebledel, oči so se mu izbulile in uprle v tatu, kakor bi ga hotele prebosti. In stoprav tedaj je na tem obrazu hipoma zazrl že davno znane poteze, spomine iz davno minolih časov, in prav nič več ni dvomil, koga ima pred seboj . . .

»Odpeljite ga,« je dejal komaj slišno, ko se je nekoliko odahnil od prve neprijetne osuplosti. »Zaslišim ga jutri!«

Odpravil je tudi pisarja iz sobe ter zaprl vrata; sedel je za mizo, podprl glavo z roko ter se ni ganil dolgo, dolgo . . .

* * *

Davno je že bila odbila polnočna ura, ko je svetnik Sova še vedno nepremično slonel na oknu svoje spalnice ter zrl v tiho poletno noč. Mesec na nebu je nerazločno razsvetljeval različne na dvorišču nakopičene predmete, a drevesa, rastoča ob zidu, so metala

Kosček življenja.

Spisal Makarij Novoselec.

I.

»li govoriš resno, Karel?« je viknila obupno in pristopila korak bližje njega.

Stal je pri oknu ter bobnal s prsti po motno-rosni šipi. Dvignila je roke proti njemu, a on je malomarno skomizgnil z ramo ter dejal zaspano, komaj slišno:

»Popolnoma resno, Minka!«

Mehanski so se ji povesele roke, a konci njih prstov so podhrtevali. Trdo je stisnila drobni ustnici drugo ob drugo ter sklonila glavo.

Bila je mlada, komaj dvajsetletna ženska, nežnega, a nekoliko upadlega obraza in srednjevelikega stasa. Njeni gosti, rjavi lasje so se vlažno-rumenkasto svetlikali ter v svedričastih kodrih ovijali nizko, belo čelo, izpod katerega je bliskalo dvoje modrih, velikih in globokih oči, obkroženih z dolgimi svilnatimi trepalnicami.

Nastal je nekoliko časa molk.

Tedaj je pa adjunkt nehal bobnati. Obrnil se je od okna, pristopil k obešalniku ter začel oblačiti svoj moderni, elegantni ovršnik.

»Tako, tako, Minka,« je govoril skozi zobe in gledal v tla. »Jaz ti nisem kriv — verjemi da ne! — Kaj si se pa pečala z onim —?«

Adjunkt ni utegnil nadaljevati, kajti že' je bila ona pri njem. Zravnila se je pokončno, mu pogledala v obraz ter dejala odločno in trdo:

Vsi uradniki so že bili zapustili pisarnico, ko je svetnik vstal ter zahteval ključ do ječe. V srcu mu je še tlela iskrica upa, da je bila morda vendarle sama prevara, da morda tat vendarle ni bil oni, za kogar ga je imel v prvem hipu. Saj od onega dne, ko je bila Minka pobegnila, ni bil nič več slišal o nji, in prav mogoče je bilo, da je dete takoj umrlo; sicer bi se bila vendarle oglasila!

Šel je v ječo ter prosil po poti Boga, da bi mu prizanesel to najhujšo šibo. Toda v ječi se je le prekmalu prepričal, da je vse žalostna resnica. Iz povesti, ki jo je izvabil iz jetnika, je pozvedel vse podrobnosti in tudi to, da je nekdanja njegova ljubimka umrla na porodu. Nje sin je prišel k Brvarju, a stara dva sta ga razvadila. Brvar je vrhu vsega začel od žalosti piti in igrati ter je zapravil še pred smrtjo velik del svojega premoženja. Mladi Karel je bil prepuščen sam sebi — postal je pohajač, a nazadnje tat! —

Popolnoma uničen je stopal svetnik iz ječe proti domu. Najhuje so ga pa bile zadele besede jetnikove, ko je proklinjal nepoznanega svojega očeta kot vzročnika vse svoje nesreče . . .

Prišedši domov, se je svetnik takoj zaprl v svojo spalnico, ne da bi bil pogledal katerega svojcev, katerim je izkazoval sicer vedno toliko laskanja in dobrikanja. Sprva je stopal s težkimi koraki po sobi, a nazadnje je nepremično slonel na oknu — prava podoba skesanega grešnika! —

Ura je bila dve, ko se je spravljal spat, a v srcu je bil sklenil, da bode po izvršeni kazni skrbel za nesrečneža ter ga pripravil do poštenega kruha . . .

* * *

Toda svetniku tudi zdaj ni bil usojen dolgotrajen počitek. Komaj je napočil zor, in že je nekdo pozvonil na durih. Svetnik je takoj slišal ter skočil iz postelje in pomolil glavo skozi okno.

Spodaj je stal birič ves zasopel in prestrašen.

»Za božjo voljo, gospod svetnik — morda ga še rešimo!«

»Kaj pa je,« se je prestrašil svetnik.

»Tat, ki so ga včeraj pripeljali, se je v celici obesil s svojim pasom na križ pri oknu!« . . .

